

اصول اخلاقی در پژوهش‌های جنسی

مریم شیرمحمدی*، شهناز کهن، احسان شمسی گوشکی، محسن شهریار

در طول سال‌های اخیر همواره شاهد ظهور پرسرعت پژوهش‌های فراوانی با هدف ارتقاء سلامت جنسی و کاهش میزان بار ناشی از مشکلات جنسی در هر دو جنس بوده‌ایم. حساسیت نسبت به مسائل جنسی در بسیاری از جوامع، مذاهب و فرهنگ‌ها در کشورهای سرتاسر جهان، به همراه کمبود آگاهی و پذیرش افراد، روند انجام پژوهش‌های جنسی را طاق‌فروسا و در مواردی غیرممکن کرده است. این وضعیت در کشورهای در حال توسعه با زمینه مذهبی همانند ایران قابل توجه‌تر می‌باشد. لازم به ذکر است بروز مسائل اخلاقی در تمامی پژوهش‌ها جزئی اجتناب‌ناپذیر از روند آن می‌باشد، که این مسائل اخلاقی به‌ویژه در پژوهش‌های جنسی می‌توانند، مشکل‌ساز گردند. زیرا در این نوع پژوهش‌ها مشارکت‌کنندگان بیش‌تر از هر پژوهش دیگری دچار احساس تجاوز به حریم خصوصیشان می‌گردند. هدف از این مطالعه یافتن و معرفی اصول اخلاقی موجود در زمینه پژوهش‌های جنسی در تمامی کشورها بوده است. بدین منظور مروری بر متون مرتبط، از طریق پایگاه‌های داده‌های کتابخانه‌ای و اینترنتی و با استفاده از موتورهای جست‌وجوگر:

Google scholar, PubMed, kinseyconfidential.org, WHO, worldsexology.org, Springer, Science Direct

و با استفاده از لغات کلیدی شامل: سلامت جنسی، اصول اخلاقی و پژوهش انجام گرفت. در این پژوهش ۹ مقاله مرتبط و مطابق با معیارهای ورود بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۱۵ مورد ارزیابی قرار گرفتند. بر اساس یافته‌های حاصل جامع‌ترین مجموعه از اصول و کدهای اخلاقی در پژوهش‌های جنسی متعلق به مجمع جهانی سلامت جنسی (WAS) در راستای ارزیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای و وابستگی‌های سازمانی پژوهشگر، عدم خدشه دار کردن روابط حرفه‌ای توسط پژوهشگر، به کارگیری پروتکول‌های شناخته شده و استاندارد در پژوهش‌هایی با نمونه‌های انسانی و حیوانی، مشورت با همکاران به منظور بهره‌مندی از نظرات آن‌ها و در نهایت توانمندی پژوهشگر جنسی برای حمایت از روند انجام و انتشار نتایج پژوهش خود، می‌باشد. در سایر مطالعات تنها به ارائه محدود اصول اخلاق عمومی پژوهش اکتفا شده بود. از آنجایی که موضوعات جنسی همانند سایر موضوعات حساس وابستگی قابل توجهی به زمینه فرهنگی، مذهبی و قومی هر جامعه‌ای دارند، در کنار اصول اخلاقی استاندارد و جهانی پژوهش‌های جنسی، باید اصولی منطبق با وضعیت‌های خاص هر جامعه تبیین و تدوین گردیده و پژوهشگران را ملزم به رعایت آن‌ها نمود.

واژگان کلیدی: پژوهش، جنسی، اصول اخلاقی

* Email: shirmohamadi.maryam@yahoo.com